

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

عشر قواعد في
الاستقامة

‘Ashr qawā‘id fī al-istiqāmah

Zece principii pentru statornicie

‘Abd al-Razzāq al-Badr



INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

‘Abd al-Razzāq ibn ‘Abd al-Muḥsin al-Badr

Zece principii pentru statornicie

عشر قواعد في الاستقامة

‘Ashr qawā‘id fī al-istiqāmah

Institutul Tawhid

România · 2026

Titlul original: عشر قواعد في الاستقامة

Ediția I

Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Text arab coranic: Tanzil Project, Uthmani v1.1. © 2007–2026 Tanzil Project. Licență:
Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0). <https://tanzil.net>. Reproducere fără
modificarea textului.

Cuprins

Deschidere	1
1 Statornicia este o binefacere și un dar de la Allah	4
2 Înțelesul statorniciei este respectarea căii corecte și a drumului drept	11
3 Temelia statorniciei este statornicia inimii	14
4 Statornicia cerută robului este împlinirea întocmai; dacă nu poate, să se apropie de ea	17
5 Statornicia privește vorbele, faptele și intențiile	22
6 Statornicia este numai pentru Allah, cu ajutorul lui Allah și potrivit poruncii lui Allah	25
7 Oricât de statornic ar fi, robul să nu se bizuie pe fapta sa	27
8 Rodul statorniciei din această viață este trecerea dreaptă peste Șirăț în Ziua Învierii	29
9 Piedicile statorniciei sunt îndoielile rătăcirii și poftele abaterii	31
10 Asemănarea cu necredincioșii este una dintre cele mai mari abateri de la statornicie	36
Încheiere	39
Indice	42

Deschidere

الافتتاحية

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Laudă lui Allah! Îl laudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și căutăm adăpost la Allah de răul din noi înșine și de faptele noastre rele. Cel pe care Allah îl călăuzește este bine călăuzit, iar celui pe care îl lasă să rătăcească nimeni nu-i poate fi călăuză. Mărturisesc că nu există alt dumnezeu în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace, lui, familiei sale și tuturor însoțitorilor săi.

Acestea fiind spuse, subiectul acestei scrieri este statornicia pe calea dreaptă. Este un subiect de mare însemnătate și de o valoare deosebită, căruia fiecare dintre noi trebuie să-i acorde atenție și grijă. Allah, Preamăritul, a spus:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici, nu vor avea teamă și nici nu se vor întrista. Aceștia sunt locuitorii Raiului, unde vor rămâne veșnic, ca răsplată pentru ceea ce făceau.”

Coran, 46:13–14

Allah, Cel Măreț și Preaînalt, a mai spus:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا نَتْنَزِّلُ عَلَيْهِمُ
الْمَلٰٓئِكَةَ اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَبْشُرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ
تُوْعَدُوْنَ

نَحْنُ اَوَّلٰٓيَاكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا
مَا تَشْتَهٰٓيْ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُوْنَ
نَزَلًا مِّنْ غَفُوْرٍ رَّحِيْمٍ

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici, asupra lor coboară îngerii: «Nu vă temeți și nu vă întristați, ci primiți vestea bună a Raiului care vă era făgăduit! Noi vă suntem ocrotitori în viața de acum și în Viața de Apoi. Acolo veți avea ceea ce sufletele voastre doresc și veți avea tot ceea ce cereți, ca găzduire de la un Iertător, Îndurător.»”

Coran, 41:30–32

Statornicia aduce fericirea în această viață și în Viața de Apoi, izbânda robului și îndreptarea tuturor treburilor sale. Cel care își dorește binele și fericirea trebuie, așadar, să-i acorde o grijă deosebită: să o cunoască, să o pună în practică și să rămână ferm în ea până la moarte, cerând ajutor de la Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul.

Oamenii îi întreabă adesea pe învățați, pe cei care caută știința, pe cei care cheamă la Allah, Atotputernicul și Mărețul, și pe cei care caută îndreptarea despre statornicie, despre înțelesul ei și despre lucrurile care ajută la rămânerea fermă pe calea dreaptă a lui Allah, precum și despre alte chestiuni legate de acest subiect.

Am socotit că mi-ar fi de folos mie și fraților mei să adun câteva principii importante și cuprinzătoare despre acest subiect, care să ne fie lumină și făclie, după ce am cercetat cuvintele și spusele învățaților — Allah Preaînaltul să aibă milă de ei — despre statornicie și despre ceea ce ține de ea. Voi aminti în această scriere zece principii de mare însemnătate privind statornicia. Sunt principii importante, cărora fiecare dintre noi trebuie să le acorde atenție.

Numai de la Allah cer ajutor și darul reușitei.

1 Statornicia este o binefacere și un dar de la Allah

القاعدة الأولى: الاستقامة منه إلهية وهبة ربانية

În numeroase versete din Cartea Sa, Allah, Preamăritul și Preaînaltul, Își atribuie călăuzirea către calea Sa dreaptă. Întreaga stăpânire se află în mâna Sa: îl călăuzește pe cine voiește și îl lasă să răătăcească pe cine voiește. Inimile robilor sunt în mâna Sa. Pe cine voiește îl ține pe cale, iar pe cine voiește îl abate de la ea. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ

ثَبَاتًا

وَإِذَا لَا تَنَالُهُمْ مِّنْ لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا﴾

„Dacă ar fi făcut ceea ce li se dă drept îndemn, ar fi fost mai bine pentru ei și i-ar fi întărit mai mult. Atunci le-am fi dăruit de la Noi o răsplată măreață și i-am fi călăuzit pe o cale dreaptă.”

Coran, 4:66-68

Călăuzirea spre cale este, așadar, în mâna lui Allah,
Atotputernicul și Mărețul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ ۖ فَسُـدِّ خَلَهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ اِلَيْهِ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا﴾

„Pe cei care cred în Allah și se țin strâns de El îi va primi în mila
și în harul Său și îi va călăuzi către El pe o cale dreaptă.”

Coran, 4:175

Allah Preaînaltul a mai spus:

﴿وَاللّٰهُ يَدْعُوْا اِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَاءُ اِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ﴾

„Allah cheamă la Lăcașul păcii și îl călăuzește pe cine voiește pe
o cale dreaptă.”

Coran, 10:25

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَالَّذِيْنَ كَذَبُوْا بِآيٰتِنَا صُمُّوْا وَبُكْمٌ فِى الظُّلُمٰتِ ۚ مَنْ يَّشَآءُ اَللّٰهُ يُّضِلّْهُ وَمَنْ يَّشَآءُ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ﴾

„Cei care socotesc mincinoase semnele Noastre sunt surzi și muți,
în întunecimi. Pe cine voiește Allah îl lasă să răătăcească, iar pe
cine voiește îl pune pe o cale dreaptă.”

Coran, 6:39

Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾

„Allah îl călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.”

Coran, 24:46

Allah Preaînaltul a mai spus:

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ
لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ
وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

„El nu este decât o aducere-aminte pentru lumi, pentru cel dintre voi care voiește să urmeze calea dreaptă. Dar voi nu voiți decât dacă voiește Allah, Stăpânul lumilor.”

Coran, 81:27–29

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Călăuzirea este în mâna lui Allah, Atotputernicul și Mărețul; El o dăruiește cui voiește dintre robii Săi.

De aceea, printre primele principii și temeieri ale statorniciei se află îndreptarea sinceră către Allah, Atotputernicul și Mărețul, pentru a I-o cere. Ea se află în mâna Sa, iar El este Cel care călăuzește către calea Sa dreaptă. Cea mai frecventă rugă a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — era:

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ، ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

„O, Tu, Cel care întorci inimile, întărește-mi inima în religia Ta!”

Rugă a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

Aceasta înseamnă rămânerea fermă în statornicie. Umm Salamah a spus: „Am întrebat: «Trimis al lui Allah, oare inimile se întorc?»” El a răspuns:

نَعَمْ؛ مَا مِنْ مَنْ خَلَقَ اللَّهُ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ بَشَرٍ إِلَّا أَنْ قَلْبُهُ
بَيْنَ أَصْبُعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ، فَإِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ
أَقَامَهُ، وَإِنْ شَاءَ أَزَاغَهُ.

„Da! Nu există vreun om dintre fiii lui Adam, creați de Allah, a cărui inimă să nu se afle între două degete dintre degetele lui Allah. Dacă Allah, Atotputernicul și Mărețul, voiește, o ține dreaptă; iar dacă voiește, o abate.”¹

Relatarea lui Umm Salamah — Allah să fie mulțumit de ea.

Statornicia este în mâna lui Allah. Cine o dorește pentru sine să I-o ceară lui Allah și să stăruie în rugă. În Șaḥiḥ Muslim² este relatat că ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a fost întrebată: „Cu ce își începea Profetul rugăciunea de noapte?” Ea a răspuns: „Când se ridică noaptea, își începea rugăciunea astfel:

1 Relatat de Aḥmad (26576) și al-Tirmidhī (3522), care l-a considerat bun. Vezi al-Albānī, „Al-Șaḥiḥah” (2091).

2 Numărul 770.

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ، فَاطِرَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ
بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ، اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ
فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ.

«O, Allah, Domnul lui Jibrîl, Mikâ'il și Isrâfîl, Făcătorul cerurilor
și al pământului, Cunoscătorul celor ascunse și al celor văzute!
Tu judeci între robii Tăi în cele asupra cărora se deosebeau.
Călăuzește-mă, cu îngăduința Ta, către adevărul asupra căruia
s-au deosebit. Tu îl călăuzești pe cine voiești pe o cale dreaptă.»
Muslim, 770.

El — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — rostea aceasta în
fiecare noapte, la începutul rugăciunii sale:

إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

„Tu îl călăuzești pe cine voiești pe o cale dreaptă.”
Fragment din ruga precedentă.

Fiindcă această cerere — a-I cere lui Allah Preaînaltul călăuzirea — este cea mai măreață și mai înaltă dintre cereri, Allah, Preamăritul și Preaînaltul, le-a impus robilor Săi să-I ceară călăuzirea către calea Sa dreaptă în mod repetat, ziua și noaptea, în sūra al-Fātiḥah:

﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ﴾

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă, calea celor cărora le-ai dăruit binefaceri, a celor asupra cărora nu este mânie și care nu sunt rătăciți.”

Coran, 1:6-7

Unii învățați au spus că oamenilor de rând trebuie să li se atragă atenția că aceasta este o rugă. Când spui:

﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă”,

Coran, 1:6

Îl rogi pe Allah prin această cerere pe care ți-a impus-o de șaptesprezece ori într-o zi și o noapte, potrivit numărului de rak‘ah din rugăciunile obligatorii.

De aceea, musulmanul trebuie să fie conștient că aceasta este o rugă. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — a spus: „Am cercetat care este cea mai folositoare rugă și am aflat că este cererea ajutorului pentru a-I dobândi mulțumirea. Apoi am găsit-o în al-Fātiḥah, în cuvintele:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.»”³
Coran, 1:5

El a mai spus: „Robului i s-a poruncit să-I ceară neîncetat lui Allah, Preamăritul, călăuzirea către statornicie.”⁴

Ți se cere, așadar, să stăruie în această rugă: să-I ceri lui Allah călăuzirea spre statornicie. Ea se află în sūra al-Fātiḥah. Când al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — recita cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici”,
Coran, 46:13

spunea: „O, Allah, Tu ești Domnul nostru! Dăruiește-ne statornicie!”⁵

3 Ibn al-Qayyim, „Madārij al-sālikīn”, 1/78.

4 „Iqtidā’ al-ṣirāṭ al-mustaqīm”, 1/83.

5 Relatat de al-Ṭabarī în „Tafsīr”, 21/465.

2 Întelesul statorniciei este respectarea căii corecte și a drumului drept

القاعدة الثانية: حقيقة الاستقامة لزوم المنهج القويم
والصراط المستقيم

Pentru a cunoaște înțelesul statorniciei, ne călăuzim după câteva cuvinte binecuvântate ale însoțitorilor și ale celor care i-au urmat în bine, care îi explică sensul și îi lămuresc realitatea: Abū Bakr, cel cu credință neclintită din această comunitate — Allah să fie mulțumit de el —, a explicat cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici”,

Coran, 46:13

astfel: „Ei sunt cei care nu I-au asociat lui Allah nimic.”⁶

S-a relatat că ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — a recitat acest verset de la amvon:

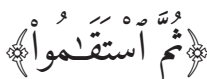
﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici”,

Coran, 46:13

6 Relatat de al-Ṭabarī în „Tafsīr”, 21/464, ediția Mu’assasat al-Risālah.

apoi a spus: „Nu s-au abătut cu viclenia vulpii.”⁷
 Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a explicat
 cuvintele lui Allah Preaînaltul:



„apoi au rămas statornici”,

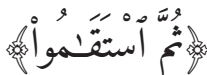
Coran, 46:13

astfel: „În mărturisirea că nu există alt dumnezeu în afară de Allah.” O explicație asemănătoare s-a relatat de la Anas, Mujāhid, al-Aswad ibn Hilāl, Zayd ibn Aslam, al-Suddī, ‘Ikrimah și alții.⁸

S-a relatat că Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus: „Au rămas statornici în împlinirea îndatoririlor impuse de El.”⁹

Abū al-‘Āliyah a spus: „Apoi I-au închinat Lui, cu sinceritate, religia și fapta.”¹⁰

Qatādah a spus despre cuvintele lui Allah Preaînaltul:



„apoi au rămas statornici”:

Coran, 46:13

„Au rămas statornici în ascultarea de Allah.”¹¹

Ibn Rajab — Allah să aibă milă de el — a amintit aceste spuse în „Jāmi‘ al-‘ulūm wa-l-ḥikam”¹², apoi a definit statornicia astfel: „Statornicia este urmarea căii drepte, adică a religiei drepte, fără abatere de la ea spre dreapta sau spre stânga. Aceasta cuprinde toate faptele de ascultare, cele văzute și cele lăuntrice, precum și părăsirea tuturor celor interzise, la fel. Astfel, această îndrumare

7 Relatat de al-Ṭabarī în „Tafsīr”, 21/465.

8 Vezi „Tafsīr al-Ṭabarī”, 21/464–465, ediția Mu’assasat al-Risālāh.

9 Relatat de al-Ṭabarī în „Tafsīr”, 21/465.

10 Menționat de al-Māwardī în „Al-Nukat wa-l-‘uyūn”, 5/275.

11 Relatat de ‘Abd al-Razzāq în „Al-Muṣannaf” (2618).

12 Paginile 383–384.

cuprinde toate însușirile religiei.”¹³ Aici se încheie cuvintele sale.

Toate aceste sensuri sunt apropiate și se explică unele pe altele, deoarece statornicia este unul dintre termenii cuprinzători care înglobează întreaga religie.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: „Statornicia este un cuvânt cuprinzător, care reunește temeiurile religiei. Ea înseamnă să stai înaintea lui Allah cu sinceritate adevărată și cu împlinirea legământului.”¹⁴

13 Pagina 385.

14 În „Madārij al-sālikin”, 2/105.

Temelia statorniciei este statornicia inimii

القاعدة الثالثة: أصل الاستقامة استقامة القلب

Imamul Aḥmad a relatat¹⁵ de la Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لَا يَسْتَقِيمُ إِيْمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ.

„Credința unui rob nu devine dreaptă până când inima sa nu devine dreaptă.”

Aḥmad, 13048.

Temelia statorniciei este, așadar, statornicia inimii. Când inima este bună și dreaptă, trupul o urmează.

Al-Ḥāfiẓ Ibn Rajab — Allah să aibă milă de el — a spus: „Temelia statorniciei este statornicia inimii în credința în unicitatea lui Allah. Așa au explicat Abū Bakr al-Ṣiddīq și alții cuvintele Sale:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا﴾

«Cei care au spus: „Domnul nostru este Allah”, apoi au rămas statornici»,

Coran, 46:13

anume că nu s-au îndreptat către altcineva în afară de El. Când inima este dreaptă în cunoașterea lui Allah, în teama de El, în preamărirea și venerarea Lui, în iubirea pentru El, în dorirea Lui, în nădejdea în El, în chemarea Lui, în încrederea în El și în îndepărtarea de tot ce este în afara Lui, toate mădularele devin

15 În „Al-Musnad” (13048). Al-Albānī l-a considerat bun în „Al-Ṣaḥīḥah” (2841).

drepte în ascultarea de El. Inima este regele mădulelor, iar ele sunt oștenii săi. Când regele este drept, oștenii și supușii săi sunt drepecți.”¹⁶

În cele două Șahih¹⁷ este relatat de la al-Nu‘mān ibn Bashīr — Allah să fie mulțumit de amândoi —: „L-am auzit pe Profet — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — spunând:

إِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً، إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ،
وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ.

«În trup se află o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun, iar dacă se strică, întregul trup se strică. Ea este inima!»

Al-Bukhārī, 52; Muslim, 1599.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — spune în introducerea cărții sale „Ighāthat al-lahfān min maṣā’id al-shayṭān”¹⁸: „Inima este pentru aceste mădule asemenea regelui care își conduce oștenii. Toate pornesc la porunca lui, iar el le folosește după cum voiește. Toate îi sunt supuse și se află sub stăpânirea sa; de la el primesc îndreptarea sau abaterea și îl urmează în hotărârile pe care le încheagă ori le desface. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً، إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ
كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ.

«În trup se află o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun. Ea este inima!»

Fragment din relatarea precedentă, citat de Ibn al-Qayyim.

16 „Jāmi‘ al-‘ulūm wa-l-ḥikam”, p. 386.

17 Al-Bukhārī (52) și Muslim (1599).

18 1/5.

Ea este regele lor, iar ele împlinesc ceea ce le poruncește și primesc îndrumarea care le vine de la ea. Nicio faptă a lor nu este dreaptă până când nu izvorăște din voința și intenția ei. Ea răspunde pentru toate.”

De aceea, Allah, Atotputernicul și Mărețul, a spus:

﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ
إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾

„În Ziua în care nici averea, nici fiii nu vor fi de folos, ci numai cel care vine la Allah cu o inimă sănătoasă.”

Coran, 26:88–89

Printre rugile Profetului nostru — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — se afla:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا.

„O, Allah, Îți cer o inimă sănătoasă!”¹⁹

Rugă a Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace.

19 Relatat de Aḥmad (17114) și al-Nasā’ī (1304). Vezi „Al-Şaḥīḥah” (2328).

4 Statornicia cerută robului este împlinirea întocmai; dacă nu poate, să se apropie de ea

القاعدة الرابعة: الاستقامة المطلوبة من العبد هي السداد
فإن لم يقدر فالمقاربة

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a reunit cele două lucruri în cuvintele sale:

إِنَّ الدِّينَ يَسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا
وَقَارِبُوا، وَأَبْشُرُوا.

„Religia este ușoară. Nimeni nu se înverșunează în religie fără ca ea să-l copleșească. Așadar, căutați împlinirea întocmai, apropiați-vă de ea și primiți vestea bună!”²⁰

Al-Bukhārī.

În privința statorniciei se cere, așadar, împlinirea întocmai. Aceasta înseamnă să urmezi corect Sunna.

20 Relatat de al-Bukhārī (39 și 6463), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el.

Când ‘Alī — Allah să fie mulțumit de el — i-a cerut Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — să-l învețe o rugă cu care să-L cheme pe Allah, el i-a spus:

قُلْ: اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَلِّدْنِي. وَادْكُرْ بِالْهُدَى هِدَايَتِكَ
الطَّرِيقَ، وَالسَّادَاتِ سَدَادَ السَّهْمِ.

„Spune: «O, Allah, călăuzește-mă și îndrumă-mă să fac întocmai ceea ce este drept!» Când ceri călăuzirea, gândește-te la găsirea drumului, iar când ceri împlinirea întocmai, la săgeata care își atinge ținta.”²¹

Muslim, 2725.

Robului i se cere să se străduiască să îplinească întocmai ceea ce este drept, să urmeze corect îndrumarea, calea și purtarea Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și să lupte cu sine pentru aceasta. Dacă nu poate, să caute să se apropie de împlinirea întocmai. Allah Preaînaltul a spus:

﴿فَاسْتَغْفِرُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا﴾

„Îndreptați-vă statornic către El și cereți-I iertare.”

Coran, 41:6

Amintirea cererii iertării după porunca statorniciei arată că robul va avea negreșit neajunsuri, oricât s-ar strădui să fie statornic. De aceea, al-Ḥāfiẓ Ibn Rajab — Allah să aibă milă de el — a spus:

„Cuvintele Sale:

﴿فَاسْتَغْفِرُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوا﴾

«Îndreptați-vă statornic către El și cereți-I iertare»

Coran, 41:6

21 Relatat de Muslim (2725).

arată că vor exista neajunsuri în statornicia poruncită. Ele se îndreaptă prin cererea iertării, care cere căință și întoarcere la statornicie. Este asemenea cuvintelor Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — adresate lui Mu‘adh:

اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَاتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا.

«Teme-te de Allah oriunde te-ai afla și fă ca după fapta rea să urmeze una bună, care o va șterge.»

Citat de Ibn Rajab în pasajul următor.

Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a arătat că oamenii nu vor putea împlini pe deplin statornicia, după cum au relatat imamul Aḥmad și Ibn Mājah de la Thawbān, potrivit căruia Profetul a spus:

اسْتَقِيمُوا وَلَنْ تُحْصُوا، وَعَلِمُوا أَنَّ خَيْرَ أَعْمَالِكُمُ الصَّلَاةُ،
وَلَا يُحَافِظُ عَلَى الْوُضُوءِ إِلَّا مُؤْمِنٌ.

«Fiți statornici, deși nu veți putea cuprinde deplin aceasta. Să știți că cea mai bună dintre faptele voastre este rugăciunea și că numai un credincios păstrează abluțiunea.»²²

Aḥmad; Ibn Mājah.

Într-o versiune relatată de imamul Aḥmad:

سَدِّدُوا وَقَارِبُوا، وَلَا يُحَافِظُ عَلَى الْوُضُوءِ إِلَّا مُؤْمِنٌ.

«Căutați împlinirea întocmai și apropiați-vă de ea; numai un credincios păstrează abluțiunea.»²³

Aḥmad, 22432.

22 „Musnad al-imām Aḥmad” (22378) și „Sunan Ibn Mājah” (277). Al-Albānī l-a autentificat în „Irwā’ al-ghalīl” (412).

23 „Musnad al-imām Aḥmad” (22432).

În cele două Șahîh este relatat de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

سَدِّدُوا وَقَارِبُوا.

«Căutați împlinirea întocmai și apropiați-vă de ea.»²⁴
Al-Bukhārī; Muslim.

Împlinirea întocmai este adevărata statornicie: corectitudinea în toate vorbele, faptele și intențiile, asemenea celui care trage către o țintă și o nimerește. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — i-a poruncit lui ‘Alī să-I ceară lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, împlinirea întocmai și călăuzirea, spunându-i:

اذْكُرْ بِالسَّادِ تَسْدِيدِكَ السَّهْمَ، وَبِالْهُدَى هِدَايَتِكَ
الطَّرِيقَ.

«Când ceri împlinirea întocmai, gândește-te la îndreptarea săgeții spre țintă, iar când ceri călăuzirea, la găsirea drumului.»²⁵
Muslim.

24 Relatat de al-Bukhārī (6463) și Muslim (2816:76).

25 Relatat de Muslim; a fost menționat mai sus.

Apropierea de împlinirea întocmai înseamnă să nimerescă lângă țintă dacă nu nimeriște ținta însăși, cu condiția să fie hotărât să urmărească împlinirea întocmai și să atingă ținta; apropierea sa, în locul atingerii ei, să fie fără intenție. Aceasta este dovedită de cuvintele Profetului — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — în relatarea lui al-Ḥakam ibn Ḥazn al-Kulfi:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّكُمْ لَنْ تَعْمَلُوا - أَوْ لَنْ تُطِيقُوا - كُلَّ مَا
أَمَرْتُكُمْ، وَلَكِنْ سَدِّدُوا وَأَبْشُرُوا.

«O, oameni! Nu veți împlini — sau: nu veți putea împlini — tot ceea ce v-am poruncit. Însă căutați împlinirea întocmai și primiți vestea bună!»²⁶
Abū Dāwūd; Aḥmad.

Înțelesul este: urmăriți împlinirea întocmai, corectitudinea și statornicia. Dacă ar împlini întocmai toate faptele, ar fi împlinit tot ceea ce li s-a poruncit.²⁷

26 Relatat de Abū Dāwūd (1096) și imamul Aḥmad (17856). Al-Albānī l-a considerat bun în „Irwā’ al-ghalīl” (616).

27 „Jāmi‘ al-‘ulūm wa-l-ḥikam”, 1/510–511.

Statornicia privește vorbele, faptele și intențiile

القاعدة الخامسة: الاستقامة تتعلق بالأقوال والأفعال والنيات

Statornicia cerută robului este statornicie în vorbe, în fapte și în intenții. Aceasta înseamnă că vorbele sale, măduarele și inima sa trebuie să meargă toate pe calea dreaptă.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus în „Madārij al-sālikīn”²⁸: „Statornicia privește vorbele, faptele, stările și intențiile.”

În „*Al-Musnad*” al imamului Aḥmad, Anas — Allah să fie mulțumit de el — relatează că Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لَا يَسْتَقِيمُ إِيْمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ، وَلَا يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ
حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانُهُ.

„Credința unui rob nu devine dreaptă până când inima sa nu devine dreaptă, iar inima sa nu devine dreaptă până când limba sa nu devine dreaptă.”²⁹

Aḥmad; sursa a fost indicată mai sus.

28 2/105.

29 Sursa a fost indicată mai sus.

Ibn Rajab a spus: „Dintre mădulare, după inimă, cea mai mare grijă trebuie acordată îndreptării limbii, deoarece ea este talmăcitorul inimii și cea care o exprimă.”³⁰

Se vede aici cât de hotărâtoare sunt inima și limba pentru rob în privința statorniciei sau a abaterii de la ea. În acest sens, unii învățați au spus: „*Omul este dat de cele două lucruri mici ale sale: inima și limba.*” Inima și limba sunt fiecare câte o bucată foarte mică de carne, însă toate mădularele robului le urmează. Dacă inima și limba sunt drepte, mădularele sunt drepte. Dovada în privința celei dintâi — inima — este relatarea amintită a lui al-Nu‘mān ibn Bashīr — Allah să fie mulțumit de amândoi:

أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً، إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ.

„În trup se află o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun, iar dacă se strică, întregul trup se strică. Ea este inima!”

Relatarea amintită a lui al-Nu‘mān ibn Bashīr.

Dovada în privința celei de-a doua — limba — este ceea ce a relatat al-Tirmidhī³¹ de la Abū Sa‘īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căruia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

30 „Jāmi‘ al-‘ulūm wa-l-ḥikam”, p. 386.

31 Numărul 2407. Al-Albānī l-a considerat bun în „Şaḥīḥ al-targhīb” (2871).

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ، فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِّرُ اللِّسَانَ،
فَتَقُولُ: اتَّقِ اللَّهَ فِينَا؛ فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ؛ فَإِنِ اسْتَقَمَّتْ
اسْتَقَمْنَا، وَإِنِ اعْوَجَّتْ اعْوَجَّجْنَا.

„Când fiul lui Adam ajunge în zori, toate măduarele se supun limbii și spun: «Teme-te de Allah în privința noastră! Noi depindem de tine. Dacă tu ești dreaptă, suntem și noi drepte; iar dacă tu te strâmbi, ne strâmbăm și noi.»”

Al-Tirmidhī, 2407.

Când inima este dreaptă, măduarele sunt drepte; când limba este dreaptă, măduarele sunt drepte. Limba este tălmăcitorul inimii și reprezentantul ei în partea văzută a trupului. Când inima încredințează limbii o poruncă, aceasta o împlinește. Limba urmează inima, iar măduarele le urmează pe amândouă.

De aceea, fiecare musulman trebuie să se îngrijească de îndreptarea inimii sale și să-I ceară Domnului său, Binecuvântatul și Preaînaltul, să i-o îndrepte și să îndepărteze de la ea bolile, suferințele, metehnele și resentimentele inimilor. Apoi să lucreze la îndreptarea limbii sale prin vorbe curate și a mădurelor sale prin fapte bune.

6 Statornicia este numai pentru Allah, cu ajutorul lui Allah și potrivit poruncii lui Allah

القاعدة السادسة: لا تكون الاستقامة إلا لله وبالله وعلى أمر الله

1. Pentru Allah: adică sinceră. Robul să fie statornic și să urmeze calea dreaptă a lui Allah închinându-I sincer aceasta lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, și căutând prin ea răsplata și mulțumirea Sa. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾

„Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, închinându-I Lui religia cu sinceritate.”

Coran, 98:5

2. Cu ajutorul lui Allah: adică cerându-I lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, ajutorul pentru a o dobândi, a o împlini și a rămâne ferm în ea:

﴿فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ﴾

„Adoră-L și încrede-te în El.”

Coran, 11:123

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾

„Numai pe Tine Te adorăm și numai de la Tine cerem ajutor.”
Coran, 1:5

Iar într-un hadith autentic:

أَحْرِضْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ.

„Stăruie în ceea ce îți este de folos și cere ajutorul lui Allah.”³²
Muslim, 2664.

3. Potrivit poruncii lui Allah: adică să urmeze în statornicia sa calea corectă și drumul drept pe care Allah, Preamăritul și Preaînaltul, le-a poruncit robilor Săi să le urmeze. El Preaînaltul a spus:

﴿فَاسْتَقِمْ كَمَا أَمَرْتُ﴾

„Rămâi statornic, așa cum ți s-a poruncit.”
Coran, 11:112

Au fost amintite mai sus câteva spuse ale înaintașilor — Allah Preaînaltul să aibă milă de ei — care întăresc acest înțeles, precum explicația lui Ibn ‘Abbās despre cuvintele Sale:

﴿ثُمَّ اسْتَقِمُوا﴾

„apoi au rămas statornici”,
Coran, 46:13

adică au rămas statornici în împlinirea îndatoririlor. Al-Ḥasan a spus: „Au rămas statornici în porunca lui Allah: au ascultat de El și s-au ferit de neascultarea față de El.” Porunca lui Allah, Atotputernicul și Mărețul, este Legea Sa cu care l-a trimis pe Profetul Său — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra lui.

32 Relatat de Muslim (2664), de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el.

Oricât de statornic ar fi, robul să nu se bizuie pe fapta sa

القاعدة السابعة: على العبد مهما استقام ألا يتكل على عمله

Robul trebuie să nu se bizuie pe fapta sa, oricât de bun și de statornic ar fi. Să nu se lase amăgit de adorarea sa, de mulțimea pomenirii lui Allah sau de alte fapte de ascultare.

În acest sens, Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — spune: „Robului i se cere statornicia, adică împlinirea întocmai. Dacă nu poate, să se apropie de ea. Dacă coboară și sub aceasta, atunci este neglijență și risipire, după cum apare în cele două Șaḥīḥ³³, în relatarea lui ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea —, potrivit căreia Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

سَدُّوْا وَقَارِبُوْا وَابْشُرُوْا، فَإِنَّهُ لَنْ يَدْخَلَ الْجَنَّةَ أَحَدًا
عَمَلُهُ قَالُوْا: وَلَا أَنْتَ يَا رَسُوْلَ اللهِ؟ قَالَ: وَلَا أَنَا، إِلَّا
أَنْ يَتَغَمَّدَنِي اللهُ مِنْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَرَحْمَةٍ.

«Căutați împlinirea întocmai, apropiați-vă de ea și primiți vestea bună! Fapta nimănui nu-l va face să intre în Rai.» Ei au întrebat: «Nici pe tine, Trimis al lui Allah?» El a răspuns: «Nici pe mine, decât dacă Allah mă învăluie în iertarea și mila Sa.»

Al-Bukhārī, 6467; Muslim, 2818.

33 Al-Bukhārī (6467) și Muslim (2818).

În acest hadith a reunit toate treptele religiei. A poruncit statornicia: împlinirea întocmai și corectitudinea în intenții, vorbe și fapte. În hadithul lui Thawbān:

اسْتَقِيمُوا وَلَنْ تُحْصُوا، وَاعْلَمُوا أَنَّ خَيْرَ أَعْمَالِكُمُ الصَّلَاةُ.

«Fiți statornici, deși nu veți putea cuprinde deplin aceasta. Să știți că cea mai bună dintre faptele voastre este rugăciunea»

Fragment din hadithul lui Thawbān citat mai sus.

a arătat că nu o pot împlini pe deplin și i-a îndrumat către apropierea de ea: să se apropie de statornicie potrivit puterii lor, asemenea celui care trage către țință și, dacă nu o nimerește, ajunge aproape. Cu toate acestea, le-a arătat că statornicia și apropierea de ea nu aduc singure mântuirea în Ziua Învierii. Nimeni să nu se sprijine pe fapta sa, să nu fie încântat de ea și să nu creadă că ea este pricina mântuirii sale. Mântuirea sa este numai prin mila, iertarea și harul lui Allah.³⁴

34 „Madārij al-sālikin”, 2/105.

8 Rodul statornicieii din această viață este trecerea dreaptă peste Șirāṭ în Ziua Învierii

القاعدة الثامنة: ثمرة الاستقامة في الدنيا الاستقامة على
الصراط يوم القيامة

Cel care este călăuzit în această viață către calea dreaptă a lui Allah va fi călăuzit în Viața de Apoi către drumul drept întins deasupra Gheenei.

În Ziua Învierii, deasupra Gheenei va fi întins un drum mai ascuțit decât sabia și mai subțire decât firul de păr. Oamenilor li se va porunci să treacă peste el. Ei se vor deosebi în trecerea lor potrivit deosebirii faptelor și statornicieii lor pe calea dreaptă a lui Allah în această viață.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus:

„Cel care este călăuzit în această lume către calea dreaptă a lui Allah, cu care El i-a trimis pe trimișii Săi și a pogorât Cărțile Sale, va fi călăuzit acolo către drumul drept care duce la Raiul Său și la lăcașul răsplătii Sale. După cât de ferm îi este piciorul pe această cale, pe care Allah a rânduit-o robilor Săi în această lume, atât de ferm îi va fi pe drumul întins deasupra Gheenei. După felul în care merge pe această cale va fi și mersul său pe acel drum. Unii vor trece ca fulgerul, alții cât o clipire, alții ca vântul, alții ca animalele de călărie în galop; unii vor alerga, alții vor merge, alții se vor târî; unii vor fi zgâriați, dar vor scăpa, iar alții vor fi aruncați în Foc. Robul să-și judece mersul pe acel drum după mersul său pe acesta: ele se potrivesc întocmai, ca o răsplată pe măsura faptelor:

﴿هَلْ تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

«Sunteți oare răsplătiți cu altceva decât cu ceea ce făceați?»

Coran, 27:90

Să privească îndoielile și poftele care îl împiedică să meargă pe această cale dreaptă: ele sunt cârligele de pe cele două laturi ale acelui drum, care îl înșfacă și îl împiedică să treacă. Dacă aici sunt multe și puternice, la fel vor fi și acolo:

﴿وَمَا رَبُّكَ بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ﴾

«Domnul tău nu este nedrept cu robii.»³⁵

Coran, 41:46

Pe cel pe care îndoielile și poftele îl smulg de pe calea dreaptă în această viață îl vor înșfăca și cârligele de pe cele două laturi ale drumului în Ziua Învierii, așa cum l-au înșfăcat îndoielile și poftele în această lume. El are și alte cuvinte apropiate de acestea în cartea sa „Al-Jawāb al-kāfi”³⁶.

35 „Madārij al-sālikin”, 1/10.

36 La pagina 123.

9 Piedicile statornicieii sunt îndoielile rătăcirii și poftele abaterii

القاعدة التاسعة: الموانع من الاستقامة شبهات الضلال أو
شهوات الغي

Îndoielile și poftele taie drumul și sunt piedici care îndepărtează de statornicie. Cel care merge pe calea dreaptă a lui Allah întâlnește mereu în mersul său îndoieli și pofte care îl întorc și îl abat de pe calea dreaptă a lui Allah.

Oricine se abate de la statornicie o face fie din pricina unei pofte, fie din pricina unei îndoieli. Poftea este o stricare a faptei, iar îndoiala o stricare a cunoașterii.

Allah, Atotputernicul și Mărețul, a spus:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

„Aceasta este calea Mea dreaptă: urmați-o și nu urmați căile care vă despart de calea Sa.”

Coran, 6:153

În „Musnad al-imâm Aḥmad”³⁷ este relatat de la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — că a spus:

37 Numărul 4142.

خَطَّ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطًّا، ثُمَّ قَالَ:
هَذَا سَبِيلُ اللَّهِ، ثُمَّ خَطَّ خُطُوطًا عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ،
ثُمَّ قَالَ: هَذِهِ سُبُلٌ عَلَى كُلِّ سَبِيلٍ مِنْهَا شَيْطَانٌ يَدْعُو
إِلَيْهِ، ثُمَّ قَرَأَ:

„Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — ne-a trasat o linie și a spus: «Aceasta este calea lui Allah.» Apoi a trasat linii în dreapta și în stânga ei și a spus: «Acestea sunt căi; pe fiecare dintre ele se află un diavol care cheamă la ea.» Apoi a recitat: Aḥmad, 4142.

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ
فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

«Aceasta este calea Mea dreaptă: urmați-o și nu urmați căile care vă despart de calea Sa.»”
Coran, 6:153

Diavolul care cheamă la abatere de la calea dreaptă a lui Allah o face fie printr-o îndoială, fie printr-o poftă. Dacă vede în om neglijență, îi face poftele iubite. Dacă vede grijă și sânguință, îi strecoară îndoieli.

Așa cum au spus unii dintre înaintași: „Allah Preaînaltul nu poruncește un lucru fără ca Satana să caute două feluri de abatere în privința lui: fie spre neglijență și lipsă, fie spre depășirea măsurii și exagerare. Nu-i pasă cu care dintre ele izbutește.”

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: „I-a rupt de cale pe cei mai mulți oameni, în afară de foarte puțini, în aceste

două văi: valea neglijenței și valea depășirii măsurii și a încălcării. Foarte puțini dintre ei rămân fermi pe calea pe care se aflau Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — și însoțitorii săi.”³⁸

Aici trebuie să ne aducem în minte o pildă minunată și măreață, de cel mai mare folos, consemnată în „*Al-Musnad*”, la al-Tirmidhī și în alte colecții, în relatarea lui al-Nawwās ibn Sam‘ān — Allah să fie mulțumit de el — de la Trimisul lui Allah — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace —, care a spus:

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا، وَعَلَى جَنْبَيْهِ الصِّرَاطِ
سُورَانِ، فِيهِمَا أَبْوَابٌ مُفْتَحَةٌ، وَعَلَى الْأَبْوَابِ سُتُورٌ
مُرْخَاةٌ، وَعَلَى بَابِ الصِّرَاطِ دَاعٍ يَقُولُ: أَيُّهَا النَّاسُ!
ادْخُلُوا الصِّرَاطَ جَمِيعًا، وَلَا تَتَعَرَّجُوا، وَدَاعٍ يَدْعُو مِنْ
فَوْقِ الصِّرَاطِ، فَإِذَا أَرَادَ يَفْتَحُ شَيْئًا مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ،
قَالَ: وَيْحَكَ لَا تَفْتَحْهُ، فَإِنَّكَ إِنْ تَفْتَحْهُ تَلْجَهُ، وَالصِّرَاطُ:
الْإِسْلَامُ، وَالسُّورَانِ: حُدُودُ اللَّهِ، وَالْأَبْوَابُ الْمَفْتَحَةُ:
مَحَارِمُ اللَّهِ، وَذَلِكَ الدَّاعِي عَلَى رَأْسِ الصِّرَاطِ: مَكَّابُ

38 „Ighāthat al-lahfān”, 1/136.

اللَّهُ، وَالِدَاعِي مِنْ فَوْقِ الصِّرَاطِ: وَاعِظُ اللَّهَ فِي قَلْبِ
كُلِّ مُسْلِمٍ.

„Allah a dat ca pildă un drum drept, pe ale cărui două laturi sunt două ziduri. În ele sunt uși deschise, iar peste uși sunt lăsate perdele. La intrarea pe drum se află un chemător care spune: «O, oameni! Intrați cu toții pe drum și nu vă abateți!» Un alt chemător cheamă de deasupra drumului. Când cineva vrea să deschidă una dintre acele uși, el spune: «Vai ție, nu o deschide! Dacă o deschizi, vei intra prin ea.» Drumul este Islamul, cele două ziduri sunt hotarele lui Allah, ușile deschise sunt cele pe care Allah le-a interzis, chemătorul de la începutul drumului este Cartea lui Allah, iar chemătorul de deasupra drumului este îndemnătorul pus de Allah în inima fiecărui musulman.»³⁹

Aḥmad; al-Tirmidhī; al-Ḥākim.

Închipuie-ți pilda, pentru ca Allah să te facă să ai folos din ea. Allah a dat ca pildă un drum drept, pe cele două laturi ale căruia se află două ziduri. Mergi pe un drum drept, cu un zid în dreapta și cu altul în stânga. În cele două ziduri sunt multe uși, pe lângă care treci în dreapta și în stânga ta, iar peste aceste uși sunt lăsate perdele. Știi că o ușă acoperită cu o perdea nu este ca o intrare cu uși și chei: prin cea cu perdea intri fără greutate; nimic nu te împiedică să intri.

Când sufletul musulmanului statornic vrea să se lase prins de o poftă, el simte că inima i se strânge și o respinge; nu găsește nici tihnă, nici liniște. Acesta este îndemnătorul pus de Allah în inima fiecărui musulman.

Ceea ce dovedește acest hadith este că pe cele două laturi ale căii statorniciei se află uși care îl scot pe om de pe ea. Aceste uși

³⁹ Relatat de Aḥmad (17634), al-Tirmidhī (2859) și al-Ḥākim (1/144), care l-a autentificat, iar al-Dhahabī a fost de acord cu el; Al-Albānī l-a inclus în „Ṣaḥīḥ al-jāmiʿ” (3887).

se reduc, în ansamblu, la două lucruri: îndoieli sau poftă. Robul părăsește statornicia fie printr-o îndoială, fie printr-o poftă.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a spus: „Allah, Preamăritul, a întins podul pe care oamenii trec spre Rai și a pus pe cele două laturi ale lui cârlige care îi înșfacă pe oameni potrivit faptelor lor. Tot astfel, cârligele falsului — asemănările înșelătoare ale rătăcirii și poftele abaterii — îl împiedică pe cel prins de ele să rămână statornic pe calea adevărului și să o urmeze. Ocrotit este cel pe care îl ocrotește Allah.”⁴⁰

În această privință, robul are nevoie de două feluri de călăuzire pentru ca mersul său să fie în siguranță: călăuzirea către calea dreaptă și călăuzirea pe calea dreaptă.

Ibn al-Qayyim a spus: „Călăuzirea către drum este un lucru, iar călăuzirea pe drumul însuși este alt lucru. Nu vezi că un om știe care este drumul către un anumit oraș, dar nu știe să-l străbată cum trebuie? Străbaterea lui cere o călăuzire aparte chiar în timpul mersului: să meargă într-un anumit ceas, nu în altul, să ia o anumită cantitate de apă pentru un anumit pustiu și să poposească într-un loc, nu în altul. Această călăuzire în mersul însuși poate fi neglijată de cel care știe că acesta este drumul, iar atunci el pierde și nu mai ajunge la țintă.”⁴¹

40 „Al-Şawā'iq al-mursalāh”, 4/1256.

41 „Risālat Ibn al-Qayyim ilā aḥad ikhwānihi”, p. 9.

10 Asemănarea cu necredincioșii este una dintre cele mai mari abateri de la statornicie

القاعدة العاشرة: التشبه بالكفار من أعظم الجنوح
عن الاستقامة

Asemănarea cu ei se întoarce la două feluri de stricare: fie a cunoașterii, fie a faptei. Cugetă la acest înțeles în cuvintele lui Allah Preaînaltul:

﴿أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ﴾

„Călăuzește-ne pe calea cea dreaptă, calea celor cărora le-ai
dăruit binefaceri, a celor asupra cărora nu este mânie și care nu
sunt rătăciți.”

Coran, 1:6-7

Stricarea evreilor este în privința faptei, iar stricarea creștinilor este în privința cunoașterii: evreii au știut, dar nu au făcut, iar creștinii au făcut fără cunoaștere. Stricarea din această privință se produce fie prin asemănare cu evreii, când omul are cunoaștere

pe care nu o pune în practică, fie prin asemănare cu creștinii, când făptuiește fără cunoaștere și fără înțelegere limpede. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — și-a intitulat cartea „*Iqtiḍā' al-ṣirāṭ al-mustaqīm mukhālafat aṣḥāb al-jaḥīm*”. În ea a arătat câteva dintre practicile Oamenilor Cărții cu care a fost încercată această comunitate, pentru ca musulmanul să se ferească să se abată de la calea dreaptă spre calea celor asupra cărora este mânia sau a celor rățăciți. El a citat cuvintele lui Allah, Preamăritul:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُم مِّنْ بَعْدِ
إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِندِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ الْحَقُّ﴾

„Mulți dintre Oamenii Cărții ar dori să vă întoarcă, după credința voastră, la necredință, din invidia sufletelor lor, după ce adevărul le-a devenit limpede.”

Coran, 2:109

El a spus: „I-a muștrat pe evrei pentru că i-au invidiat pe credincioși pentru călăuzire și cunoaștere. Unii dintre cei care se socotesc oameni ai științei, precum și alții, pot fi încercați cu un fel de invidie față de cel pe care Allah l-a călăuzit prin cunoaștere folositoare sau prin faptă bună. Aceasta este o însușire condamnată în orice împrejurare; aici este una dintre însușirile celor asupra cărora este mânia.”⁴²

42 „*Iqtiḍā' al-ṣirāṭ al-mustaqīm*”, 1/83.

Apoi a amintit numeroase exemple de practici ale evreilor sau ale creștinilor în care unii musulmani ajung să-i imite. Profetul — Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace — a spus:

لَتَتَّبِعَنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِبْرًا شِبْرًا وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ،
 حَتَّىٰ لَوْ دَخَلُوا بَحْرَ ضَبٍّ تَبِعْتُمُوهُمْ.

„Veți urma negreșit căile celor de dinaintea voastră, palmă cu palmă și cot cu cot, până într-acolo încât, dacă ar intra în vizuina unei șopârle, i-ați urma.”⁴³

Al-Bukhārī, 7320; Muslim, 2669.

43 Relatat de al-Bukhārī (7320) și Muslim (2669), de la Abū Sa‘īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el.

Încheiere

خاتمة

Închei cu o vorbă frumoasă și temeinică a lui Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el. Ibn al-Qayyim spune: „L-am auzit pe Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — spunând: «Cea mai mare minune este păstrarea statorniciei.»”⁴⁴

Shaykh al-Islām a spus și în cartea sa „Al-Furqān bayna awliyā’ al-Raḥmān wa-awliyā’ al-shayṭān”⁴⁵: „Culmea minunii este păstrarea statorniciei.”

De aceea, Ibn al-Qayyim transmite de la unul dintre învățați: „Fii un om statornic, nu un căutător al minunilor. Sufletul tău se pune în mișcare în căutarea minunilor, însă Domnul tău îți cere statornicie.”⁴⁶

44 „Madārij al-sālikīn”, 2/105.

45 Pagina 349.

46 „Madārij al-sālikīn”, 2/105.

Înseamnă că robul trebuie să lupte mereu cu sine pentru a rămâne pe calea dreaptă a lui Allah și pentru a păstra ascultarea de El, Binecuvântatul și Preaînaltul. Să se străduiască astfel pentru a dobândi cea mai mare izbândă și cel mai de preț câștig, despre care Domnul nostru, Atotputernicul și Mărețul, spune:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا نَتْنَزِّلُ عَلَيْهِمُ
الْمَلَائِكَةَ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ

نَحْنُ أَوْلَىٰ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا
مَا تَشْتَهَىٰ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ
نَزَلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici, asupra lor coboară îngerii: «Nu vă temeți și nu vă întristați, ci primiți vestea bună a Raiului care vă era făgăduit! Noi vă suntem ocrotitori în viața de acum și în Viața de Apoi. Acolo veți avea ceea ce sufletele voastre doresc și veți avea tot ceea ce cereți, ca găzduire de la un Iertător, Îndurător.»”

Coran, 41:30–32

Și prin cuvintele Sale — El, Cel Măreț și Atotputernic:

﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ﴾

„Cei care au spus: «Domnul nostru este Allah», apoi au rămas statornici, nu vor avea teamă și nici nu se vor întrista. Aceștia sunt locuitorii Raiului, unde vor rămâne veșnic, ca răsplată pentru ceea ce făceau.”

Coran, 46:13–14

Îl rog pe Allah, Cel Generos, Domnul Tronului măreț, prin Numele Sale cele mai frumoase și prin Atributele Sale preînalte, să ne dăruiască tuturor fermitate și călăuzire către calea Sa dreaptă; să ne ocrotească de calea celor asupra cărora este mânie și de calea celor rătăciți; să ne îndrepte toate treburile; să ne îndrepte religia, care ne păzește întreaga existență; să ne îndrepte viața de acum, în care ne aflăm traiul; să ne îndrepte Viața de Apoi, în care ne este întoarcerea; să ne facă viața un spor în orice bine și moartea o odihnă de orice rău.

Iar încheierea rugii noastre este: laudă lui Allah, Stăpânul lumilor! Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace, binecuvântări și har robului și Trimisului Său, Profetul nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor însoțitorilor săi.

Indice

inimă	7, 16, 23
îndoieli	31–32, 35
pofte	31, 35
sinceritate	12–13, 25
Șirăț	37
statornicie	3, 7, 10, 19–20, 22, 28, 31, 40
Sunna	18



EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zece principii pentru statornicie

Zece principii pentru a rămâne pe calea dreaptă: îndreptarea
inimii și a limbii, sinceritatea, cererea ajutorului lui Allah
și ferirea de piedicile statorniciei. Îndrumări susținute de
Coran, Sunna și cuvintele învățaților.

Autor: ‘Abd al-Razzāq al-Badr

Traducere în limba română

Institutul Tawhid



INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro